

Täysistunto

Keskiviikko 9.5.2018 klo 14.03—19.16

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 195/2017 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2018 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

19.07 **Sirpa Paatero sd:** Arvoisa herra puhemies! Olen pahoillani, että esitykseni on hylky. Syy on se, että täällä ensimmäisessä käsittelyssä tehdyt pykälämuutosesitykset eivät menneet eteenpäin, jotenka muuta vaihtoehtoa tällä hetkellä ei ole jätetty. Toinen peruste siihen: Ensimmäisessä käsittelyssä sekä lähetekeskustelussa kritisoin tätä samaa lakia siitä syystä, että meillä on tulossa jätedirektiivi, joka aiheuttaa jätelakimuutoksia, ja valiokunnassa jopa kuulumme, että ensi syksynä on tulossa jätelakiin muutenkin muutoksia. Eli mikä oli tämä kiire saada rajoitettua kunnan toimintaa jätteidenhuollossa elikkä poistaa julkiselta puolelta mahdollisuuksia toimia kuten tähän mennessä ihmisten terveyden ja ympäristönsuojelun parantamiseksi? Tässä jätedirektiivissä oletettavasti on tulossa kiristyskierrätysvelvoitteisiin, ja tämä laki, jota nyt täällä Suomen eduskunnassa säädetään, vie kierrätystä väärään suuntaan — toiseen suuntaan kuin se jätedirektiivi, joka tulee sitä tiukentamaan.

Hallintovaliokunnan lausunnossa muun muassa todettiin yhteisesti, että tässä kohtaa kierrätys heikkenee, siis kun Suomessa tällä hetkellä hyödynnetään jo lähestulkoon 90 prosenttia. Laittomat kaatopaikat ovat riskissä lisääntyä. Hinnat käyttäjille, niin yrityksille kuin yksityisille kotitalouksille, tulevat oletettavasti kasvamaan, kun myöskin investointien hyödyt vähenevät ja kuntien investoinnit menevät osin hukkaan, jotenka veronmaksajat joutuvat maksamaan nämä. Nykyiset pienet toimijat jäävät suurten yritysten jalkoihin, ja yritysten jätehuollon järjestäminen erityisesti haja-asutusalueilla heikkenee. Ja kaiken tämän jälkeen hallituspuolueet ovat sitä mieltä, että kunnilta pitää kieltää se, että he tuottaisivat jätehuollon suoraan esimerkiksi kouluille ja sosiaali- ja terveydenhuoltoon tai että he voisivat niin kuin kaikissa muissa Euroopan maissa Puolaa lukuun ottamatta hoitaa julkiselta puolelta jätehuollon vastuun ja myydä sitä 20 prosentin ulosmyyntirajoituksella yrityksille. Tässä kohden Suomi siis siirtyy kierrätyksessä ja muussa julkisessa jätehuollossa pois kaikkien muiden samantyyppisten maiden, Pohjoismaiden tai muiden, sarjasta johonkin muuhun sarjaan Puolan kanssa. Olen hyvin pahoillani, että tällaista uudistusta tehdään ja tuhotaan kuntien mahdollisuudet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 48/2018 vp

19.10 **Silvia Modig vas:** Arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Paateron tekemää hylkäysesitystä. Aivan kuten edustaja Paatero äsken perusteli, koska pykälämuutokset eivät menneet läpi, niin ainoa looginen vaihtoehto tässä vaiheessa on esittää hylkyä, ja koska tähän jätelakiin kohdistuu lähiaikoina meistä riippumattomia muutospaineita, on tämä kiire turha ja sille on vaikea löytää perusteluita.

Edellisessä puheenvuorossa kuvattiin hyvin tämän esityksen keskeiset ongelmat. Haluan itse nostaa vain yhtenä näkökulmana esiin kiertotalouden. Kiertotaloushan on tilanne, jossa kaikki voittavat. Se on meidän mahdollisuutemme tuottaa kulutushyödykkeitämme resurssiniukasti maapallon kantokyvyn mukaisesti. Tehdessämme sen oikein siinä voittavat sekä ympäristö, kuluttaja että yritykset. Se, mikä aikaisemmin oli meille jätettä, tulee jatkossa olemaan raaka-aine. Jotta me nytten tässä murroksessa, siirtymisessä kohti kiertotaloutta, saisimme sen täyden potentiaalin mahdollisimman nopeasti irti, niin näitä jätevirtoja pitäisi pystyä hallinnoimaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti ja mahdollisimman järkevästi. Sitä pidän yhtenä suurena heikkoutena tässä esityksessä, että tämä sirpaloi kentän, kun päinvastoin pitäisi tehdä toisin. Me tiedämme — jos me vaikka vertaamme sitä kierrätysasteen kautta, mikä on yksi askel kohti sitä, että me pystymme nämä jätevirrat käyttämään hyödyksemme parhaiten jatkossa, jotta pääsemme tilanteeseen, missä niin sanotusti suunnittelemme jätteen pois — että niissä Euroopan maissa, joissa julkisella puolella on iso vastuu, kierrätysaste on myös kaikkein korkein.

19.12 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Myös minä kannatan tätä hylkyehdotusta. Perustelut tulivat aika selkeästi esille aikaisemmissa puheenvuoroissa. Tähän vielä lisäisin sen, että yhtään yritystähän ei pakoteta käyttämään kunnallisen jäteyhtiön palveluita. Mielestäni niiden yritysten, jotka voivat kilpailuttaa tämän jätehuoltonsa, valinnanvara ei pienene vaan kasvaa, jos me emme rajoita kunnan jäteyhtiön mahdollisuutta tarjouksen esittämiseen suppeammaksi kuin mitä EU-direktiivi mahdollistaa. Päinvastoin monien yritysten kohdalla saattaa tilanne olla se, että niiden valinnanmahdollisuudet päinvastoin kapeenevat, jos tämä hallituksen esitys hyväksytään.

Todella on täysin mahdollista, että EU:n jätedirektiivin muutokset ja myöskin ne huomiot, mitä EU-komissiossa Suomen kierrätysasteesta, jätteen hyödyntämisasteesta, on tulossa itse asiassa pianikin, ohjaavat Suomea siirtymään ihan päinvastaiseen suuntaan kuin mitä hallitus tässä ehdotuksessa esittää.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.